

maal, er jeg bleven overrasket over den Mangel paa Evne og den Ubehjælpssomhed, der har karakteriseret dem, der ere interesserede i at faa en konservativ Toldlov, naar Talen har været om at drive Agitation blandt Arbejderne til Fordel for deres Sag. Det har forekommet mig i høj Grad overraskende, at man, med de klare Eksempler, der kunne fremføres til Fordel for den konservative Opfattelse, for Beskyttelsen, ikke er kommen videre, end man er, og det har for mig vidnet om en Mangel paa Evne til at komme de smaa i Tale, som man ikke saa sjælden sporer her i vort Samfund, ogsaa naar det drejer sig om andre Spørgsmaal end dette. Den samme Mangel paa Evne har man set ude omkring i Landet overfor andre Spørgsmaal. Jeg har set Virkningerne af den Agitation, man plejer kortelig at betegne som den Kødtske, og set, hvor virksom den kunde være f. Eks. blandt Landboerne, endogsaa højt op i Klasserne blandt Landboerne, paa Grund af de Løfter, den gav, Løfter som for Resten for den store Dels Vedkommende aldrig bleve opfyldte, medens jeg paa den anden Side aldrig har sporet nogen Virkning, der for mig betyder noget, af den Agitation, man har forsøgt at drive til Fordel for en konservativ eller beskyttelsesvenlig Toldlov.

Jeg har set alt dette paa en vis Maade med Sorg, da min Grundbetragtning af dette Spørgsmaal ogsaa er konservativ, men naar jeg har set den ringe Virkning af al denne Agitation til begge Sider, er jeg kommen til det Standpunkt, at nu gælder det ikke om at drive Agitation, nu gælder det om, hvis man ser Sagen fra et konservativt Standpunkt, da at stille sig paa en saadan Maade, at man redder det mest mulige til Fordel for den Betragtning, man nu en Gang nærer om et Forhold som dette. Det har derfor forekommet mig, at man oppe i det andet høje Ting er gaaet ikke saa lidt for vidt i de Fordringer, man der har opstillet, og man maa være paa det rene med, at det er Fordringer, som ikke kunne blive tilfredsstillende, og selv om en Del af disse Fordringer ere opstillede ud fra den Betragtning, at man skal have noget at slaa af paa, anser jeg ikke denne Optræden for at være af den Art, der betaler sig, jeg tror ikke, den er gavnlig. Paa den anden Side mener jeg ogsaa, at den Stilling, dette Ting i Fjor indtog til Toldloven, i Modsetning til den Holdning, Finansministeren indtog ved det af ham forelagte Forslag, heller ikke har varslet særlig

godt for at naa det bedst mulige Resultat. Men derom kan jo ingen sige noget afgørende, det hele afhænger af den Forhandling, der vil blive ført i det Fællesudvalg, hvorom nu Talen i dette Øjeblik for Alvor er.

Men der er en Betragtning, jeg har set komme frem, som jeg dog vil vende mig imod, og det er den, der omtrent har lydt som saa fra konservativ Side: Skal det endelig gaa galt, og vi skulle faa en Toldlov, som er utilfredsstillende for os, saa lad os dog ikke stille os paa anden Maade, end at den bliver os paatvungen. Og saa har det lydt omtrent som saa: Skal det gaa os galt, maa det helst gaa saa mange som muligt galt, for at Utilfredsheden kan blive saa meget des større. Denne Betragtning vil jeg advare imod, at man giver Støtte. Jeg tror, det er den rigtigste Betragtning den, at søge at faa gennemført det mest mulige, og i den Henseende vil jeg kun i al Almindelighed gentage, hvad jeg ogsaa har tilladt mig at udtale ved et Par tidligere Lejligheder, nemlig den almindelige Betragtning, at jeg vil bede Dem om, særlig Flertallet her i denne Sal og den Minister, hvortil dette støtter sig, ikke at gaa de mindre Industrier og det almindelige Haandværk for nær. Der er en hel Række af mindre Industrier og Haandværk — jeg har gjort Optegnelser i den Anledning, men finder det ikke opportunt at benytte dem —, der ville blive ramte haardt, meget haardt af et Forslag som det, der er vedtaget her sidst i dette Ting, og som vi nu om nogle Dage skulle stemme over. Jeg tror ikke, det vil være til Fordel for nogen, selv om man for Øjeblikket nærer Forventninger derom, at man gaar disse Industrier og det almindelige Haandværk for nær, hvad der er Fare for ved at fastholde et Forslag som dette. Derimod vil jeg udtale den Formening, at der er adskillige af de større Industrier, navnlig dem, der ere under Aktieselskabers Ledelse, der meget vel kunne taale en Nedsættelse i Beskyttelsen, uden at deres Drift derfor enten standses eller vanskeliggøres. Jeg mener, at de, der have samlet sig i det, man betegner som Truster o. s. v., maa vide, hvad de have i Vente, og den almindelige Betragtning nærer jeg om mange af disse Industrier, at de nok kunne taale en væsentlig Nedsættelse, selv om den ikke i alle Henseender skulde blive saa omfattende som den, Flertallet i dette Ting tilsigter.

Imidlertid er der en enkelt Bemærk-